บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต และแนวทางในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร รวมทั้งการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น การวิจัยครั้งนี้จึงพิจารณาใช้วิธีการวิจัยในเชิงปริมาณเป็นหลัก และใช้วิธีการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อศึกษานโยบายและแนวทางในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรมาพิจารณาประกอบในส่วนการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตตามแนวทางการสร้างวัฒนธรรมเอื้ออาทร ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้ข้อมูลตามขวาง (cross-sectional design) จากประชากรผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จและส่งมอบอาคารให้ผู้อยู่อาศัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี เพื่อวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิต (ปัจจัยผลผลิตในแผนภาพที่ 2.2) และปัจจัย (ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยผ่านในแผนภาพที่ 2.2) ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตโดยมีระเบียบวิธีการวิจัยในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ประชากรเป้าหมายและการเลือกตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีรายได้น้อยที่ได้สิทธิ์จากการจับสลากและเข้าอยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรที่ก่อสร้างแล้วเสร็จและส่งมอบให้ผู้อยู่อาศัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวนรวมทั้งสิ้น 5,118 ครัวเรือน จำแนกตามประเภทอาคารได้ดังนี้

1) **โครงการแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น** จำนวน 2 โครงการ รวม 976 ครัวเรือน ได้แก่ โครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม 477 ครัวเรือน และรังสิตคลองห้า 499 ครัวเรือน

2) **โครงการแบบอาคารชุด 5 ชั้น** จำนวน 3 โครงการ รวม 4,142 ครัวเรือน ได้แก่ โครงการบ้านเอื้ออาทรบางโฉลง 1,920 ครัวเรือน ประชานิเวศน์ 1,530 ครัวเรือน และหัวหมาก 692 ครัวเรือน

ในการเลือกตัวอย่างได้ใช้วิธีสุ่มอย่างเป็นระบบ (systematic random sampling) จากรายชื่อผู้อยู่อาศัยทั้ง 2 ประเภทโครงการ และมีจำนวนตัวอย่างที่ให้ค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 จำแนกตามประเภทอาคาร โดยใช้สูตรของ YAMANE (1973:727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรเป้าหมาย

e คือ ค่าระดับความเคลื่อนคลาดที่ยอมให้มีได้ (.05)

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างจำแนกตามประเภทอาคาร สามารถคำนวณได้ ดังนี้

จำนวนตัวอย่างสำหรับบ้านเดี่ยว 2 ชั้น $= \frac{976}{1+976(.05)^2} = 284$ ตัวอย่าง

จำนวนตัวอย่างสำหรับอาคารชุด 5 ชั้น $= \frac{4{,}142}{1+4{,}142(.05)^2} = 365$ ตัวอย่าง

รวมจำนวนตัวอย่างที่ต้องจัดเก็บเท่ากับ 649 ตัวอย่าง และในการจัดเก็บได้จัดเก็บกระจายตามสัดส่วนจำนวนผู้ได้สิทธิ์รวมของแต่ละประเภทโครงการและอาคาร ตามรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 อย่างไรก็ดี ในการจัดเก็บข้อมูลได้เก็บสำรองอีกร้อยละ 5 ดังนั้น รวมตัวอย่างที่จัดเก็บ 680 ตัวอย่าง ในจำนวนนี้เป็นตัวอย่างที่ถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งสิ้น 664 ตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1: จำนวนตัวอย่างที่จัดเก็บข้อมูลจำแนกตามโครงการและประเภทอาคาร

โครงการ จำแนกตามประเภทอาคาร	จำนวนหน่วย ที่อยู่อาศัย	จำนวนตัวอย่าง ที่ระดับ 0.95	จำนวนตัวอย่าง ที่จัดเก็บได้จริง
บ้านเดี่ยว 2 ชั้น:			
รังสิตคลองสาม	477	139	141
รังสิตคลองห้า	499	145	146
รวมบ้านเดี่ยว 2 ชั้น	**976**	**284**	**287**
อาคารชุด 5 ชั้น:			
บางโฉลง	1,920	168	172
ประชานิเวศน์	1,530	135	140
หัวหมาก	692	62	65
รวมอาคารชุด 5 ชั้น	**4,142**	**365**	**377**
รวมทั้งสิ้น	**5,118**	**649**	**664**

3.1.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม: คุณภาพชีวิตของประชากรที่มีรายได้น้อยในโครงการบ้านเอื้ออาทร (ตามที่แสดงไว้ในภาคผนวก ง) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต และแนวทางในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร ดังที่กล่าวมาแล้ว และขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย รวมทั้งคณะกรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และช่วยตรวจสอบความถูกต้องแม่นตรงของการวัด โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ ประเภทอาคาร และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเดิมและการอยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร
ส่วนที่ 3 แบบวัดคุณภาพชีวิตตามแนวทางการศึกษาความเป็นอยู่ที่ดีเชิงจิตวิสัย
ส่วนที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอยู่อาศัย

สำหรับการให้นิยามเชิงปฏิบัติการและเกณฑ์การวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ

(1) ตัวแปรอิสระในระดับปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ การศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ องค์ประกอบของครอบครัว การมีโรคประจำตัว และสถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยเดิม

(2) ตัวแปรอิสระในระดับปัจจัยผ่าน ประกอบด้วย จำนวนคนที่อยู่อาศัยในครัวเรือน จำนวนคนที่เป็นภาระเลี้ยงดู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน การเป็นสมาชิกสหกรณ์บริการ ขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อคน ระยะเวลาในการเดินทางไปทำงาน ฐานะทางการเงิน การมีเวลาว่างเพื่อการพักผ่อน ระยะเวลาในการออกกำลังกาย จำนวนคนที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการอยู่อาศัย และความคาดหมายที่จะอยู่อาศัยในโครงการตลอดไป

ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2: ตัวแปรอิสระ นิยามเชิงปฏิบัติการและระดับการวัด

ตัวแปรอิสระ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ระดับการวัด
ตัวแปรอิสระ: ระดับปัจจัยนำเข้า		
1. เพศ	เพศหญิง (1) *กลุ่มอ้างอิง คือ เพศชาย* (0)	ระดับกลุ่ม
2. อายุ	อายุเมื่อวันเกิดครั้งสุดท้าย (ปี)	ระดับอัตราส่วน
3. สถานภาพสมรส	สมรสและอยู่กินด้วยกัน (1)	ระดับกลุ่ม
	กลุ่มอ้างอิง คือ โสด หม้าย หย่า แยกกันอยู่ (0)	
4. จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่	จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ (คน)	ระดับอัตราส่วน
5. การศึกษา	จำนวนปีที่เรียนสำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด	ระดับอัตราส่วน
6. สถานภาพการทำงาน	ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (กลุ่ม 1)	ระดับกลุ่ม
	พนักงานหรือลูกจ้างภาคเอกชน (กลุ่ม 2)	
	กลุ่มอ้างอิง คือ ค้าขาย รับจ้าง อาชีพอิสระ	
	และเจ้าของกิจการขนาดเล็ก (0)	
7. รายได้	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม (บาท)	ระดับอัตราส่วน
8. องค์ประกอบของ	ครอบครัวที่มีเด็ก (อายุน้อยกว่า 15 ปี) อยู่ในความดูแล (คน)	ระดับอัตราส่วน
ครอบครัว	ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) อยู่ในความดูแล (คน)	ระดับอัตราส่วน
9. การมีโรคประจำตัว	การมีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หืดหอบ	ระดับกลุ่ม
	ปวดศีรษะ ไขข้อ เป็นต้น (1)	
	กลุ่มอ้างอิง คือ การไม่มีโรคประจำตัว (0)	
10. สถานภาพ	บ้านเช่า (กลุ่ม 1)	ระดับกลุ่ม
การครอบครอง	แฟลตเช่า (กลุ่ม 2)	
ที่อยู่อาศัยเดิม	บ้านของหน่วยงาน บิดามารดา หรือบุตร (กลุ่ม 3)	
	บ้านของญาติพี่น้อง (กลุ่ม 4)	
	กลุ่มอ้างอิง คือ ปลูกบ้านในที่ดินเช่าหรือที่ดินบุกรุก (0)	
ตัวแปรอิสระ: ระดับปัจจัยผ่าน		
1. จำนวนคนที่อยู่อาศัย	จำนวนคนทั้งหมดที่อยู่อาศัยในครัวเรือน	ระดับอัตราส่วน
ในครัวเรือน		
2. จำนวนคน	จำนวนคนที่เป็นภาระเลี้ยงดูของผู้ตอบแบบสอบถาม	ระดับอัตราส่วน
ที่เป็นภาระเลี้ยงดู		
3. การมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน (จำนวนกิจกรรม)	ระดับอัตราส่วน
ในกิจกรรมชุมชน	เช่น กิจกรรมงานวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ	
	การอบรมเรื่องสหกรณ์บริการชุมชน วันเข้าพรรษา การแข่งขันกีฬา	
	การป้องกันยาเสพติด และการฝึกอาชีพ เป็นต้น	
4. การเป็นสมาชิกสหกรณ์	การเป็นสมาชิกสหกรณ์ บริการชุมชน (1)	ระดับกลุ่ม
บริการ	*กลุ่มอ้างอิง คือ การไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์บริการชุมชน (0)*	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3.2: (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ระดับการวัด
5. ขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อคน	ขนาดพื้นที่หน่วยที่อยู่อาศัยเป็นตารางเมตรต่อผู้อยู่อาศัย 1 คน	ระดับอัตราส่วน
6. ระยะเวลาในการเดินทางไปทำงาน	ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงาน (นาที)	ระดับอัตราส่วน
7. ฐานะทางการเงิน	ผลต่างของรายได้กับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน (บาท)	ระดับอัตราส่วน
8. การมีเวลาว่างเพื่อการพักผ่อน	การมีเวลาว่างเพื่อการพักผ่อนหลังจากการปฏิบัติภารกิจประจำวัน เช่น การชมรายการโทรทัศน์ การฟังเพลง การอ่านหนังสือนวนิยาย การไปชมภาพยนตร์ เป็นต้น (ชั่วโมงต่อวัน)	ระดับอัตราส่วน
9. ระยะเวลาในการออกกำลังกาย	ระยะเวลาในการออกกำลังกายโดยการเล่นกีฬา (นาทีต่อสัปดาห์)	ระดับอัตราส่วน
10. จำนวนคนที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการทำงาน	จำนวนคนที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการทำงานอันเนื่องจากการย้ายเข้าอยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร	ระดับอัตราส่วน
11.ปัญหาและอุปสรรคในการอยู่อาศัย	การมีปัญหาและอุปสรรคในการอยู่อาศัย เช่น ความไม่เพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ปัญหาจากผู้อยู่อาศัยในชุมชน และปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการก่อสร้าง เป็นต้น (1) *กลุ่มอ้างอิง คือ ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการอยู่อาศัย (0)*	ระดับกลุ่ม
12. ความคาดหมายที่จะอยู่อาศัยในโครงการตลอดไป	ความคาดหมายที่จะอยู่อาศัยในโครงการตลอดไป (1) *กลุ่มอ้างอิง คือ ความคิดที่จะย้ายที่อยู่ใหม่หรือไม่แน่นอน (0)*	ระดับกลุ่ม

2) ตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยผลผลิตหรือคุณภาพชีวิตของประชากรที่มีรายได้น้อยในโครงการบ้านเอื้ออาทร มีความหมายเชิงจิตวิสัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในความเป็นอยู่ที่ดีหรือความพึงพอใจในชีวิตในด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและความสัมพันธ์กับเพื่อน ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจ ความเป็นอยู่ที่ดีทางวัตถุ สุขภาพอนามัย การทำงานและโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติม ความรู้สึกที่มีต่อชุมชนบ้านเอื้ออาทร และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 40 ข้อ ซึ่งในการสร้างข้อคำถามเพื่อวัดคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต และแนวทางในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร รวมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย และคณะกรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ

และช่วยตรวจสอบความถูกต้องแม่นตรงของการวัดดังได้กล่าวมาแล้ว และการทดสอบค่าความเชื่อมั่นทางสถิติ โดยมีข้อคำถามตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.3 สำหรับสเกลในการวัดคุณภาพชีวิตใช้สเกลการวัดแบบลิเคิร์ท โดยแบ่งอันดับการวัดเป็น 5 อันดับ คือ 1) น้อย 2) ค่อนข้างน้อย 3) ปานกลาง 4) ค่อนข้างมาก และ 5) มาก และให้คะแนน 1-5 สำหรับคำถามเชิงบวก หรือ 5-1 สำหรับคำถามเชิงลบ

ตารางที่ 3.3: องค์ประกอบ ส่วนประกอบและระดับการวัดของตัวแปรตาม

องค์ประกอบ	ส่วนประกอบ	ระดับการวัด
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	1) การมีเวลาอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว	ระดับอันดับ
และความสัมพันธ์กับเพื่อน	2) การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในครอบครัว	(แปลงเป็นระดับช่วง)
	3) ความรักความอบอุ่นในครอบครัว	
	4) ความสุขเมื่ออยู่ร่วมกันในครอบครัว	
	5) การมีเพื่อนในชุมชนที่สามารถพูดคุยด้วยความจริงใจ	
	6) การมีเพื่อนในชุมชนที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจ	1) การมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ	ระดับอันดับ
	2) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น	(แปลงเป็นระดับช่วง)
	3) ความรู้สึกเบื่อหน่ายในชีวิต	
	4) ความรู้สึกวิตกกังวลในชีวิต	
	5) ความภาคภูมิใจในตัวเอง	
ความเป็นอยู่ที่ดีทางวัตถุ	1) การมีพื้นที่ใช้สอยที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของตัวบ้าน	ระดับอันดับ
	2) การถ่ายเทอากาศในตัวบ้าน	(แปลงเป็นระดับช่วง)
	3) การได้รับแสงสว่างตามธรรมชาติของตัวบ้านในเวลากลางวัน	
	4) ความรู้สึกเป็นส่วนตัวเมื่ออยู่ในบ้าน	
	5) ความภาคภูมิใจในตัวบ้าน	
	6) ความสะอาดของชุมชน	
	7) ความน่าอยู่ของชุมชน	
	8) ความสะดวกในการหาซื้อของกินในชุมชน	
	9) ความสะดวกในการหาซื้อของใช้ในชุมชน	
	10) ความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน	
สุขภาพอนามัย	1) ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจประจำวันได้ด้วยตนเอง	ระดับอันดับ
	2) การได้รับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย	(แปลงเป็นระดับช่วง)
	3) คุณภาพของการพักผ่อนนอนหลับอย่างสบาย	
	4) ความเป็นปกติของระบบขับถ่าย	
	5) ความแข็งแรงของร่างกาย	
	6) ความพอใจในสุขภาพ	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3.3: (ต่อ)

องค์ประกอบ	ส่วนประกอบ*	ระดับการวัด
การทำงานและโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติม	1) ความมั่นคงในสถานภาพการทำงาน 2) โอกาสก้าวหน้าในการทำงานหรือขยายกิจการ 3) ความปลอดภัยในการทำงาน 4) ความเหมาะสมของรายได้และผลตอบแทนจากการทำงาน 5) โอกาสในการศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	ระดับอันดับ (แปลงเป็นระดับช่วง)
ความรู้สึกที่มีต่อชุมชนบ้านเอื้ออาทร	1) ความรู้สึกเกี่ยวกับการรักษาระเบียบของผู้อยู่อาศัยในชุมชน 2) ความรู้สึกเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้อยู่อาศัยในชุมชน 3) ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นเพื่อนบ้านของผู้อยู่อาศัยในชุมชน 4) ความรู้สึกเกี่ยวกับมาตรฐานของถนน ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ในชุมชน 5) ความรู้สึกเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในชุมชน	ระดับอันดับ (แปลงเป็นระดับช่วง)
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1) ความปลอดภัยในการเดินทางไปทำงาน 2) ความปลอดภัยในทรัพย์สิน 3) ความปลอดภัยในชีวิต	ระดับอันดับ (แปลงเป็นระดับช่วง)

*คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในความเป็นอยู่ที่ดีหรือความพึงพอใจในชีวิตในด้านต่างๆ ที่มีส่วนประกอบตามที่ระบุไว้เป็นรายข้อ

ทั้งนี้ ในการทดสอบความแม่นตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 31 ชุด ในโครงการบ้านเอื้ออาทร ลาดกระบัง ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2549 แล้วนำมาปรับแก้ โดยในส่วนของแบบวัดคุณภาพชีวิตนั้น ได้นำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach เท่ากับ .949 (ภาคผนวก ซ) ซึ่งถือว่ามีค่าสูงและน่าจะเหมาะสมสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ส่วนการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตจะใช้วิธีวิเคราะห์จากการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน และค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตรวมทุกด้าน ตามระดับคะแนนที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.4 ดังนี้

ตารางที่ 3.4: คะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายคุณภาพชีวิต

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมายคุณภาพชีวิต
1-1.49	คุณภาพชีวิตแย่
1.50-2.49	คุณภาพชีวิตค่อนข้างแย่
2.50-3.49	คุณภาพชีวิตปานกลาง
3.50-4.49	คุณภาพชีวิตค่อนข้างดี
4.50-5.00	คุณภาพชีวิตดี

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม: คุณภาพชีวิตของประชากรที่มีรายได้น้อยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

2) วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบพบตัว (face to face interview) จากตัวอย่างที่เลือกไว้แล้วนั้น

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความเหมาะสมของระดับการวัดของตัวแปร ในการพรรณนาลักษณะทั่วไปทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มตัวอย่าง และใช้สถิติเชิงอธิบาย (explanatory statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เนื่องจากตัวแปรตามมีการวัดในระดับช่วง และตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีการวัดในระดับอัตราส่วน ซึ่งสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นที่เป็นเงื่อนไขของเทคนิควิธี โดยในการนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายความ และแสดงผลด้วยตารางและแผนภาพที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก เพื่อต้องการทราบรายละเอียดนโยบายและแนวทางในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร แบ่งออกเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ในภาคสนาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายและแนวทางในการบริหารโครงการบ้านเอื้ออาทร ซึ่งถือเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษารายละเอียดของการดำเนินงานในด้านต่างๆ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1) **ผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐ สศช.** ซึ่งทำหน้าที่วิเคราะห์โครงการก่อนนำเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อศึกษาแนวนโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการอุดหนุนทางการเงินแก่ผู้มีรายได้น้อย

2) **ผู้บริหารระดับสูงของการเคหะแห่งชาติ** ที่รับผิดชอบด้านการออกแบบและจัดทำโครงการ เพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบอาคารและมาตรฐานชุมชน

3) **ผู้บริหารระดับสูงของการเคหะแห่งชาติ** ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาชุมชนและบริหารงานชุมชน เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน

ทั้งนี้ ในการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดเตรียมแนวคำถามก่อนการสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ก) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการพรรณนา โดยอาศัยความเข้าใจเชิงตีความ (interpretative understanding หรือ verstehen) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2.2 การสังเกตการณ์ในภาคสนาม

การสังเกตการณ์ในภาคสนาม เป็นการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโครงการ ได้แก่ สัดส่วนการเข้าอยู่อาศัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบ การรักษาความปลอดภัยและการให้บริการของสำนักงานเคหะชุมชน โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมแนวกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่ต้องสังเกต (ภาคผนวก ข) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและจะใช้วิธีพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล